

Opa of Oma

doet anders

Ziek zijn

Mensen kunnen wel eens ziek zijn, dat ben jij vast ook wel eens. Zo kun je de griep hebben, verkouden zijn, maar ook een arm of been breken. Vaak is je lichaam tijdelijk ziek en wordt het weer beter. Soms blijven mensen ziek en moeten zij leven met hun ziekte.

Wat zit er in je hoofd?

In het hoofd van iedereen zitten hersenen, zij regelen alles in je lichaam. Op het plaatje hieronder kun je zien hoe hersenen eruit zien. Bij bijna iedereen zien de hersenen er zo uit, ook bij jou!

De hersenen regelen alles, zij regelen dat je kunt lopen, kijken, horen, voelen, onthouden, ruiken, denken, enzovoort. Alles wordt vandaar uit geregeld. Je zou kunnen zeggen dat het de 'computer' van je lichaam is, die stuurt alles in je lichaam aan. Zonder hersenen zou je dan ook niet kunnen leven. Ook zou je niet kunnen spelen met andere kinderen, niet naar school kunnen gaan of kunnen fietsen. Je hebt je hersenen in je hoofd nodig.

Zo zien de hersenen in het hoofd eruit.

De hersenen zijn ziek

Zoals je lichaam ziek kan zijn, kunnen de hersenen ook ziek zijn. De hersenen 'doen het dan niet goed meer'. De hersenen van jouw opa of oma zijn ook ziek. Soms weet de dokter wel hoe het komt dat de hersenen ziek zijn, maar soms weet niemand dat. Wel weten we dat de hersenen van opa of oma niet meer beter kunnen worden.

Dementie?

Iedere ziekte heeft een naam, zo ook de ziekte van jouw opa of oma. Deze ziekte heet dementie.

Waarom doet opa of oma zo anders?

Doordat de hersenen van opa of oma ziek zijn, kan opa of oma niet meer alles goed regelen. De 'computer' doet het als het ware niet goed meer. Hierdoor kan opa of oma anders doen dan je gewend bent.

Opa of oma kan niet meer alles goed onthouden en vergeet veel. Van heel vroeger weet opa of oma vaak nog wel veel, van de laatste tijd niet meer. Zo kan het zijn dat opa of oma iemand niet meer kent, niet weet waar hij of zij is, de weg kwijt raakt, niet weet hoe laat het is of welke dag. Hoe langer opa of oma ziek is, hoe meer hij of zij gaat vergeten.

Ook kan opa of oma anders reageren tegen jou, maar niet omdat hij of zij jou niet aardig vindt. Je opa of oma vindt je heel erg aardig en lief. Opa of oma zal tegen iedereen anders reageren, ook tegen je vader of moeder of tegen onbekende mensen. Opa of oma doet dit zonder opzet.

Wij zijn er voor u

Ook kan het zijn dat opa of oma soms boos wordt zonder te weten waarom. Opa of oma vindt het ook moeilijk om te onthouden wat er wordt afgesproken.

Bepaalde handelingen, zoals aankleden bijvoorbeeld, zijn voor jou niet moeilijk. Die kan jij zelf, dat heb je geleerd. Opa of oma heeft dat vroeger ook geleerd, maar kan dit nu niet goed meer, omdat de hersenen niet goed meer werken.

Ook kan opa of oma niet meer goed denken, niet goed meer lezen, rekenen en schrijven. Je zou denken dan moet opa of oma weer naar school, maar dat is niet zo. Door naar school te gaan zullen de hersenen niet beter worden en dus zal opa of oma nooit meer alles goed kunnen.

Ook kun je merken dat opa of oma misschien niet meer goed kan praten en jou niet goed begrijpt. Ook dit is het gevolg van de zieke hersenen.

Opa en oma zijn heel anders

Nu je dit leest zul je denken, mijn opa of oma kan niet alles meer. Opa of oma is veranderd. Dat klopt. Dit alles komt doordat de hersenen ziek zijn geworden. Nu zul je misschien denken; mijn opa of oma kent mij nog wel, of mijn opa of oma wordt niet boos. Het wil ook niet zeggen dat jouw opa of oma dit allemaal heeft of krijgt doordat hij of zij ziek is. Het kan wel, maar hoeft niet. Hoe langer opa of oma ziek is, hoe erger de ziekte wordt en hoe meer opa of oma verandert.

Vindt opa of oma dit leuk?

Jouw opa of oma zal in het begin nog beseffen dat hij of zij niet alles meer goed weet. Dit vindt opa of oma heel erg. Als opa of oma langer ziek is, weet hij of zij ook dit niet meer. Eén ding is wel zeker, opa of oma had dit niet leuk gevonden en kan er ook niets aan doen.

Wat kan ik doen als ik bij opa of oma ben?

Opa of oma vindt het leuk als je op visite komt. Je kunt een mooie tekening meenemen of iets dat hij of zij lekker vindt. Als je binnenkomt, kun je even vertellen hoe je heet voor het geval dat opa of oma dat vergeten is. Je kunt het beste aan je vader of moeder, of aan iemand die in hun huis werkt, vragen wat opa of oma nog kan en leuk vindt. Misschien vindt opa of oma het leuk om samen iets te zingen, of samen (oude) foto's te bekijken.

Ook zal opa of oma het meestal leuk vinden om gewoon naar je te kijken als je aan het spelen bent. Misschien kun je samen wandelen of iets gaan drinken.

Als je een vraag stelt aan opa of oma, bijvoorbeeld wat er gegeten is, weet opa of oma het antwoord misschien niet. En het kan ook best dat opa of oma vergeten is wat je de vorige keer hebt verteld, en het gewoon nog een keer vraagt. Dat komt door de zieke hersenen.

En als opa of oma iets zegt of doet wat je niet leuk vindt, of naar jouw idee een beetje vreemd doet, bedenk dan maar dat dat komt door de zieke hersenen en dat opa of oma het niet expres doet.

Ik word er verdrietig van

Het is heel begrijpelijk dat je hier verdrietig van wordt, dit is ook niet leuk en hier mag je best om huilen. Het is verstandig om vaak met mama of papa, of iemand anders, hier over te praten.

Hier hoeft je jezelf niet voor te schamen. Andere kinderen die ook zo'n opa of oma hebben voelen zich net zo als jij.

Vragen?

Als je nog vragen hebt mag je deze altijd aan je vader of moeder stellen. Ook mag je het aan iemand vragen die bij jouw opa of oma in huis werkt.

Daarnaast mag je altijd de Alzheimer-telefoon bellen. Dit is een speciaal telefoonnummer waar je met al je vragen over dementie terecht kunt.

Het telefoonnummer daarvan is: 030-6567511. Bel gerust als je dat wilt!

Ook op internet kun je informatie vinden, bijvoorbeeld op www.alzheimer-nederland.nl.

Auteur: Lilianne Timmer, HBO-verpleegkundige